

विश्व कोंकणी पुरस्कार - २०१६ VISHWA KONGKANI AWARDS - 2016

SATURDAY, DECEMBER 3, 2016
TOWN HALL, MANGALURU

विश्व कोंकणी केंद्र, मंगळूर
WORLD KONKANI CENTRE, MANGALORE

मंगळूरंत 1995 वर्सा घडोवन हडिल्ल्या पयल्या विश्व कोंकणी संमेलनांत घेतिल्ल्या निर्णया प्रमाण कोंकणी भास आनी संस्कृती प्रतिष्ठान ही संस्था जल्माक आयली आनी प्रतिष्ठानान विश्व कोंकणी केन्द्र उबें केलें.

सुरवेक पासून प्रतिष्ठान संवसारांतल्या कोंकणी भाशिक लोकांचे म्हत्वाकांक्षा पूरती करून घेवपा खातीर सतत वावर करीत आयल्या. कोंकणी भास, तिची कला आनी संस्कृती तिगोवन दवरपा खातीर आनी तांचे सर्वांगीण विकासा खातीर प्रतिष्ठान एक केंद्र जावन आसा. कोंकणीगांव, शक्तिनगर, मंगळूर हांगाच्या जाग्यार उबें केल्लें विश्व कोंकणी केंद्र ह्या वावराची गवाय दिता. 17 जानेवारी, 2009 दिसा ह्या केंद्राचें उक्तावण गोंय राज्याचे मुखेल मंत्री भौ. दिगंबर कामत हांच्या हस्तीक जालें.

World Konkani Centre was set up by the Konkani Language and Cultural Foundation as per the final resolution passed during the First World Konkani Convention, Mangaluru in 1995.

Since its inception the Foundation has been working untiringly to fulfill the aspirations of the Konkani speaking people across the World. It has served as a nodal agency for the preservation and overall development of Konkani language, art and culture. As a testimony of this work stands the World Konkani Centre at a scenic land at Lobo Prabhu Nagar - Konkani Gaon, Shaktinagar, Mangaluru. It was inaugurated by Shri Digambar Kamat, the then Chief Minister of Goa on January 17, 2009.

प्रस्थावना

कोंकणी साहित्यांतल्यो प्रमाण कृती मुखार व्हरपा खातीर विश्व कोंकणी केंद्रान विमला वि. पै विश्व कोंकणी साहित्य पुरस्कार 2010 वरसा स्थापन केलो. 2011 वरसा विश्व कोंकणी जीवन सिद्धी सम्मान स्थापलो आनी 2013 वरसा विश्व कोंकणी कविता कृती पुरस्कार स्थापन जालो. सगळे पुरस्कार एक लाख रुपया रोख रखमेचे आसात. कोंकणी भाशा आनी संस्कृती प्रतिष्ठानाचे अध्यक्ष आनी विश्वस्थ मंडळ हे पुरस्कार स्थापिल्ले खातीर श्री टी. वी. मोहनदास पै हांचे खूब उपकारी आसात.

2014 वरसा आमी विश्व कोंकणी केंद्राचे संस्थापक श्री बस्ती वामन शेणै हांच्या नावान दोन नवे पुरस्कार स्थापन केलो. ह्या पुरस्कार कोंकणी उलोवपी व्यक्तीनी वा संघटनांनी शिक्षण, सरकारी प्रशासन, समाज सेवा, भलायकी सेवा, विज्ञान, पत्रकारिता, साहित्य (बिगर कोंकणी), कला, समाजशास्त्र, उद्देग, वेपार, खेळ, बी ह्या क्षेत्रांनी केल्ल्या असामान्य हातभारा खातीर दवरल्या. दादल्यांक आनी बायलांक वेगळे पुरस्कार आसात.

पुरस्कारा खातीर एके खर प्रक्रियेंतल्यान वेंचणी जाता. प्रतिष्ठान देशभरांतल्यान मागयिल्ली नामांकनां वेंचून काडिल्ले मुळावे समिती कडेन दिता.

तांचे कडल्यान पुरस्कारां खातीर सुचोवण्यो मागयतात. उपरांत तांच्यो सुचोवण्यो एका पांच वांगडांच्या पंचपंगडा कडेन दिता. पंच पुरस्कारा खातीर अखेरची वेंचणी करतात. रेफरींचे आनी पंच वांगडांचे मुळावे समितीचे आमी तांचे खूब मोलादीक सेवे खातीर उपकार मानतात. हे पुरस्कार कोंकणी लोकांचे प्राप्ती मनोवपाची परंपरा सांबाळून दवरतले अशी आमकां आस्त आसा.

अध्यक्ष आनी विश्वस्त मंडली

Introduction

World Konkani Centre instituted the Vimala V. Pai Vishwa Konkani Sahitya Puraskar in the year 2010 to promote Konkani literary standards. In 2011 the Vishwa Konkani Jeevan Siddhi Samman was added and in 2013 the Vishwa Konkani Award for Poetry was instituted. All the awards carry a cash prize of Rs. 1,00,000/- each. The President and Board of Trustees of Konkani Language and Cultural Foundation are very grateful to Shri T.V. Mohandas Pai for instituting the Awards.

In 2014 World Konkani Centre announced two more Annual Awards in the name of Shri Basti Vaman Shenoy the Founder and President of World Konkani Centre. The Awards are constituted to recognize outstanding contributions by Konkani-speaking individuals or organisations managed by Konkani in fields related to social life. There are separate awards for men and women.

The selection for the Awards is done through a rigorous process. The Foundation invites nominations and refers the same to a preliminary panel from all over the country for their recommendations for these awards. Their recommendations are then referred to a five member team of Jury. The Jury makes the final selection of the awards.

We thank both the preliminary committee of referees and the Jury members for their very valuable service. We hope these awards will uphold the tradition of celebrating achievements of Konkani people.

President and Trustees

विमला वी पै • विश्व कोंकणी पुरस्कार

VIMALA V. PAI VISHWA KONKANI AWARDS

Smt. Vimala V. Pai

Late T. V. Raman Pai

Vimala V. Pai Vishwa Konkani Literary Awards are land mark awards in the history of Konkani Literature. It heralds the dawn of a new era of recognition of an ancient language especially because it is constituted in honour of a Konkani lady who served the nation as a School Teacher and represents the spirit and indomitable courage of a middle class working woman of this nation. Smt. Vimala V. Pai was an excellent home maker, a creator of thousands of good pupils and a disseminator of knowledge which in Indian Literature is called as Gyan.

Smt. Vimala V. Pai was bestowed with Rashtrakavi Govind Pai Award for her treatise on Srimad Bhagavad Geeta. During her matriculation she was awarded the Ghokale prize constituted by the Government of India for highest score in Social Science.

"We are all children of one God, Therefore no child in this world be deprived of two meals a day and good education" she keeps telling. "Mother language is the best of all. Every Konkani child should be able to read and write Konkani" is her call to all Konkani people.

विश्व कोंकणी केंद्र
मंगळूर, कर्नाटक

कोंकणींतले ज्येष्ठ

मानेस्त अरविंद भाटीकार

हांका तांणी आपण्यालें जीवितांत कोंकणी भास
आनी संस्कृतीचे मळार दिलेले देणे आनी त्या संबंधी
वावराचे खातीर २०१६ वरसाचो

विमला वी पे

विश्व कोंकणी जीवन सिद्धी सम्मान

VIMALA V PAI VISHWA KONKANI LIFE TIME ACHIEVEMENT AWARD

भेटयता, आनी तांकां सनद पत्र व यादस्तिक्का

आनी एक लाख रुपयांचे नगद राशी दीवन सम्मान करता

शनिवार, डिसेंबर ३, २०१६

कोंकणी भास आनी संस्कृती प्रतिष्ठान

KONKANI LANGUAGE AND CULTURAL FOUNDATION

WORLD KONKANI CENTRE, LOBO PRABHU NAGAR - KONKANI GAON, SHAKTI NAGAR, MANGALURU

विमला वी पे विश्व कोंकणी जीवन सिद्धी सम्मान

VIMALA V. PAI VISHWA KONKANI LIFE TIME ACHIEVEMENT AWARD

अरविंद भाटीकार
ARAVIND BHATIKAR

LIFE TIME CONTRIBUTIONS TO
KONKANI LANGUAGE MOVEMENT

अरविंद भाटीकार हाचो जल्म 8/12/1938 ह्या दिसा मडगांव शारांत जालो. गोंय पुर्तुगेजांच्या शेकातळा आसतना ताचें मुळावें शिकप मराठितल्यान जालें. मडगांवा भाटीकार कुटुंबान चलयिल्ल्या मॉडेल इंग्लीश हायस्कुलांत एसएससी मेरेनचें शिकप करून धारावाडाक कर्नाटक कॉलेजांत अर्थशास्त्र आनी फ्रेंच हे विशय घेवन ताणें बिएची पदवी घेतली. उपरांत बॉम्बे युनिवर्सिटीच्या 'स्कूल ऑफ इकॉनॉमिक्स' ह्या विभागांतल्यान एमए (अर्थशास्त्र) पदवी घेतली. मागीर शेतकी अर्थशास्त्र विशयाचेर पिएचडी करपा खातीर ताका शिश्यवृत्ती मेळ्ळी. ते उपरांत फुडले जिणेचो मार्ग बदलून 1965 वर्सा तो आयएएस परिक्षेक बसलो. 1966 वर्सा ताची भारतीय प्रशासन सेवेंत (आयएएस) नेमणूक जाली. कोंकणी भास आनी गोंयकारांची वेगळी अस्मिताय सांबाळपा खातीर गोंयांत विलिनीकरणा आड चळवळ जाली. 1961 ते 1964 मेरेन भाटीकारान हे चळवळींत वांटो घेतलो.

भारतीय प्रशासन सेवेंतल्या तीस वर्सांच्या काळांत तमिळनाडू सरकार, भारत सरकार आनी युनायटेड नेशन्साच्या प्रशासनांनी ताणें कारभार हाताळ्ळो. सेवेंत आसतना सरकारी कामां खातीर 49 फावटीं भायल्या देशांनी आनी दोन फावटीं सबंद जगाची भोंवडी करपाची संद ताका मेळ्ळी.

1996 डिसेंबरांत तो भारतीय प्रशासन सेवेंतल्यान निवृत्त जालो. कांय काळ वेवस्थापन मळाचेर कन्सल्टन्सी करून आतां वेगळ्यावेगळ्या समाजीक चळवळींचो तो एक वांटो जाला. वेगळ्यावेगळ्या विशयांचेर बरयिल्ले ताचे 300 वयर लेख हेराल्ड आनी गोमन्तक टायम्स दिसाळ्यांनी आनी गोवन ऑब्जर्वर नेमाळ्यांत उजवाडाक आयल्यात. तो आनी ताची सायकोलॉजिकल कावन्सलर बायल स्नेहलता पणजेच्या करंजळें वाठारांत रावतात. तांच्यो कम्प्यूटर इंजिनियर चलो युगेश, सून वेदा आनी नाती नीना आनी मीरा हीं अमेरिकेंत आसतात. वोवळां हें ताचें कोंकणी पुस्तक.

स्वीकाराचीं उत्रां

भौ. मोहनदासमाम, भौ. वामनमाम, विश्व कोंकणी केंद्राचे हेर जाळवणदार आनी गोंयच्यान आनी कर्नाटकांतल्यान आयिल्ले हेर मानेस्त, तुमकां सगल्यांक नमस्कार.

श्रीमती विमला वि. पै जीवन पुरस्कार दिवन म्हजो भौमान केल्ल्या बद्दल विश्व कोंकणी केंद्राच्या जाळवणदारांक आनी खास करुन भौ. मोहनदासमाम आनी भौ. वामनमाम हांकां म्हजे धन्यवाद. विश्व कोंकणी केंद्र जगांतलें सगल्यांत व्हडलें कोंकणीचें स्मृति स्थान अशें म्हणचें पडटलें. हांगां येतकच कोंकणी भास, संस्कृताय, दायज आनी आधुनिक तंत्रगिन्यानावरवीं कोंकणीची उदरगत चल्त्या हें पळोवन कोंकणी मळाचेर काम करपी आमच्या सारकेल्या जाण्टेल्यांचें हड्डें अभिमानान भरुन येता. अश्या ह्या संस्थेकडल्यान म्हजो भोवमान घडून येवप हाच्या सारकेलो खोशायचो खीण आनीक खयंचोच आसचो ना हें खात्रीन म्हणूं येता.

कोंकणी गोंयची राजभास आनी कोंकणीचें काम गोंयांत वेगवेगळ्या मळांचेर चलता. पूण मंगळूरु विश्व कोंकणी केंद्राचें जितलें काम चलता तितलें गोंयांत खयंच्याच सरकारी वा बिन सरकारी संस्थेकडल्यान जायना. बस्ति वामन शणैमामान कोंकणी खातीर केल्लें अभूतपूर्व काम आनी भौ. मोहनदासमामान व्हड मनान आनी सदळ हातान दिल्लो तेंको हींच हाजीं मुख्य कारणां. विश्व कोंकणी केंद्रांत चलिल्या कामाचो नियाळ करुंक गेल्यार सबंद दीस लागतलो. तसो तो नियाळ करपाची गरजय ना. कारण तुमकां सगल्यांक हांगां

चलिल्या कामांविशीं खबर आसतलें. म्हाका ज्यो गजाली चड म्हत्वाच्योश्यो दिसतात त्योच हांव हांगां नमूद करतां.

हांगां डिजिटायजेशन स्टुडिओ आसा तो कोंकणीच्या फुडाराच्या नदरेन चड म्हत्वाचो आनी हांगांच डेव्हलप जाल्लो कोंकणव्हर्टर वापरुन सगल्या लिपींनीं कोंकणींतलें साहित्य सगल्या राज्यांनीं मेळपाची व्यावस्था करुं येता. तशेंच कोंकणी भाशेच्या वेगळ्यावेगळ्या शैलींचें आदान प्रदान करुंक ओडियो पुस्तकां तयार करुंक हो स्टुडियो खूब उपेगी पडटलो. आमचें दायज आनी आमची संस्कृताय हांचेर ओडियो पुस्तकां आनी व्हिडियो काडून इंटरनेटा वरवीं सबंद जगांतल्या कोंकणी लोकांचें सांस्कृतिक एकीकरण (cultural integration) करुंक हो स्टुडियो खूब म्हत्वाचें काम करुंक शकता.

आनीक एक म्हत्वाचें उद्दिष्ट विश्व कोंकणी केंद्रान हातांत घेतलां तें कोंकणी उलोवपाच्या आनी बरोवपाच्या शैलींचें सर्वेक्षण करुन आनी तातूंतल्यान एक भास एक संस्कृती, एक समाज घडोवपाचो प्रयत्न करप. हें काम अजून मेरेन खंयच जावंक ना. अशेंच आनीक एक भोवमोलाचें काम म्हणल्यार वेगवेगळ्या शिक्षणीक संस्थांनीं कोंकणी भुरग्यांक कोट्यांनी रुपयांच्यो स्कोलरशिपी दिवपाचें काम. सगल्या समाजीक पावंड्यावेल्या भुरग्यांक दर वर्सा एकेकडेन हाडून तांकां कोंकणी भास, कोंकणी संस्कृताय, कोंकणी दायज, कोंकणी समाज, कोंकणी लोकांचे प्रस्न आनी हेर गजालींची तांकां ओळख करुन दिवप

हो भारी म्हत्वाचो प्रोग्राम ह्या केंद्रांत कितलीशींच वर्सां चलत आयला.

हांगा हांवे सामके थोडे प्रोग्राम नमूद केल्यात पूण आनीक खूबशें काम हांगां दिस- रात चलता. हे सगले प्रकल्प कल्पनेंतल्यान कार्यरुपांत हाडप आनी कितलींशींच वर्सां चलत दवरप हें एकदम व्हड कार्य. मोहनदासमाम आनी वामनमाम हांच्या सारकेल्या कोंकणीच्या सेवकांक म्हजो प्रणाम आनी गोंयांत आनी महाराष्ट्रांत विश्व कोंकणी केंद्रा भशेन संस्था तांणी सुरु करच्यो आनी तांकां मंगळूरुच्या विश्व कोंकणी केंद्राच्यो शाखा म्हणच्यो अशें तांचेकडेन नमळायेचें मागणें.

कोंकणी लोक चार राज्यांनीं वाटून गेल्ल्यान एका राज्यांतल्या सर्वासादारण कोंकणी मनशाक दुसऱ्या राज्यांत भास, संस्कृताय, शिक्षण हाच्या मळार कोंकणींत कितें चलता हें खबर आसताच अशें ना. देखून गोंयांत कोंकणीचो प्रवास खंय पावला हांचेर तुमकां थोडी म्हायती दिवप गरजेचें अशें हांव समजतां. एका काळार गोंयांत माचयेवयल्यान मराठी आनी माचये सकयल कोंकणी उलोवपाची गोंयच्या हिंदूंक सवय आशिल्ली. पूण आयज सगले कडेन माचयेर आनी माचये सकयल राजकी, समाजीक आनी साहित्यीक फुडारी कोंकणी उलयतात. केरळ, तमिळनाडू, कर्नाटक, उत्तर भारत हांगाच्यान पोट भरपा खातीर येवपी मेस्त, प्लंबर, पेण्टर, भाजी आनी फळां विकपी हे सगले कोंकणी शिकतात आनी गोंयकारां कडेन कोंकणी उलयतात. गेल्ल्या धा वर्सांत गोंयांत टी.व्ही. चॅनल सुरु जाल्यात. "गोवा न्यूजलायन" गोंयचें पयलें खबरां चॅनल

कोंकणींतल्यान सुरु जालें. मागीर सुरु जाल्ले "प्रुडंट मिडीया", "गोवा 365" आनी हेर चॅनल मुखेलपणान कोंकणींतल्यान कार्यक्रम चलयतात. आयज गोंयांत सुरु जाल्ले धा चॅनल आसात. तांतूतले 8 कोंकणी, 1 मराठी आनी 1 इंग्लीश अशे आसात. गोंय विधानसभेंत गेल्लीं 2 वर्सां सभापती विधान सभेचें कामकाज कोंकणींतल्यान चलयतात.

गोंय सरकाराच्या विधानसभेंत गेल्लीं दोन वर्सां सभापती विधानसभेचें कामकाज कोंकणींतल्यान चलयतात. विधानसभेंत आमदार चडशे कोंकणींतल्यानच उलयतात पूण थोडे आमदार फकत इंग्लिशींतल्यान उलयतात.

गोंय सरकाराच्या राजभास विभागांत विंगड विंगड उतरावळी तयार करपाचें काम जालां. सरकारी कामां खातीर प्रशासकी उतरावळ, कायदे, नेम आनी न्यायीक बांदावळींत लागपी उतरावळ, पंचायत राज्यांत लागपी उतरावळ अश्यो तरांतरांच्यो उतरावळी हातूंत आसपावतात. तशेंच सरकारी अधिकाऱ्यांक आनी कर्मचाऱ्यांक कोंकणींतल्यान प्रशासन चलोवपा खातीर प्रशिक्षण दिवपाची येवजणय सरकारान चालीक लायल्या. सरकारी कचेऱ्यांनी हेर भासां वांगडा कोंकणींतल्यान बोर्ड आसचे, रस्त्याचेर गांवांच्या नांवांचे बोर्ड कोंकणींतल्यान आसचे, सरकारी आमंत्रणां कोंकणींतल्यान छापचीं आनी पुलीस स्टेशनांनी कागाळी कोंकणींतल्यान बरोवन घेवच्यो असो गोंय सरकारान 2010 वर्सा आदेश काडला. हो आदेश सारखो चालीक लागूंक ना. सरकारी प्रशासन पुराय इंग्लिशींतल्यान चलतां.

गोंय स्वतंत्र जायनाफुडें महाराष्ट्रवादी गोमंतक सरकारान सगले कडेन मराठी शाळा सुरु केल्यो. कोंकणीतल्यान एकूय सुरु केली ना. खूबशीं वर्सां गोंयच्या कोंकणी भाशा मंडळान सुरु केल्ली एकच कोंकणी शाळा चलताली. आयज सुमार 100 प्राथमिक शाळा चलता आनी सगल्या शाळांक सरकाराचो अर्थीक पालव मेळटा. हायस्कुलांनीं तिसरी पास म्हण सुमार 75,000 भुरगीं कोंकणी विशय शिकतात. सगल्या सरकारी आनी गैर सरकारी कॉलेजांनीं कोंकणी विशय शिकयतात. त्या भायर दर वर्सा सुमार 50 भुरगीं कोंकणीतल्यान गोवा युनिव्हर्सिटींत एम. ए. करतात.

गोंयांत कोंकणीतल्यान बऱ्या दर्जाचें साहित्य तयार जाता. दर वर्सा देवनागरी लिपींतल्यान सुमार 100 पुस्तकां छापून येतात.

'सुनापरान्त' हें कोंकणी दैनिक 28 वर्सां चलून हालींच बंद जालें. 'भांगरभूंय' हें नवें कोंकणी दैनिक चार म्हयन्यां पयलीं सुरु जालां. ह्या दैनिकाची विक्री कांय मराठी दैनिकां परस चड आसा. नामनेचो नाटककार आनी लेखक पुंडलिक नायक हो ह्या दैनिकाचो संपादक आनी हांव ह्या दैनिकाचो मुद्रक आनी प्रकाशक आसां. हें दैनिक सुरु करपाक आमच्या पैकीं कांय जाणांक खूब कश्ट काडचे पडलें. दैनिक बेगीन चालू करात बेगीन चालू करात अशें म्हूण वामनमाम आमच्या फाटल्यान लागिल्यान आमचें काम चड नेटान फुडें गेलें अशें मानूंक जाय.

गोंयांत चलिल्या कोंकणी शिक्षणाविशीं हांचे तुमकां सागलां. मॉडेल एजुकेशन सोसायटी हांचें भाटीकार मॉडेल हाय स्कूल गेल्लीं 80

वर्सां मडगांवांत शिक्षणाचो प्रसार करता. हांव सध्या हे सोसायटीचो आनी स्कुलाचो अध्यक्ष आसां. 2011 त इंग्लिशींत चलपी आमची प्राथमिक शाळा आमी कोंकणींत बदलली. आयज ते शाळेंत नर्सरीतल्यान चवथी मेरेन 400 भुरगीं शिकतात आनी गोंयातली ही सगल्यांत व्हडली कोंकणी प्राथमिक आनी पूर्व प्राथमिक शाळा. गोंयांत पाचवीतल्यान धावी मेरेन इंग्लिशीतल्यान शिक्षण चलता. कोंकणीतल्यान चवथी पास करुन इंग्लिशीतल्यान पाचवेंतल्यान शिक्षण घेवपी भुरगीं एकदम बरे तरेन उदरगत करतात म्हण आवय-बापूय आता मानूंक लागल्यात.

कोंकणीचें कार्य गैर सराकारी पावंड्यार कोंकणी विश्व केंद्रान चलयलां तशें सगल्या राज्यांनीं चलूंक जाय त्या खातीर वामनमाम आनी मोहनदासमामान फुडाकार घेवंक जाय. गोंय, महाराष्ट्रांतलो सिंधुदूर्ग जिल्हो आनी कारवार, कुमठा, होनावर ह्या वठारांनीं आमी मदत करपाक तयार आसां. विश्व कोंकणी केंद्राच्या जाळवणदारांनी केल्लें काम कोंकणीच्या इतिहासात भांगराच्या अक्षरांनीं बरोवपा सारकें. तांच्या कार्याक फुडाराकूय बी खूब यश मेळूं अशें हांव मागता.

श्रीमती विमला वि. पै जीवन पुरस्कार दिवन म्हजो भौमान केल्ल्या बद्दल आनी म्हाका कोंकणीचे उदरगतीचेर कांय विचार सांगपाची संद दिल्ल्या बद्दल तुमकां आनीक एक फावट देव बरें करूं म्हणून म्हजें भाशण सोपयतां.

देव बरें करूं!

विश्व कोंकणी केंद्र
मंगळूर, कर्नाटक

कोंकणींतले ज्येष्ठ कथाकार आनी कादंबरीकार

मानेस्तीण सुधा खरंगटे

हांका तांणी रचयिल्ले

कपयाळें

कोंकणी कादंबरी खातीर २०१६ वरसाचो

विमला वी पै

**विश्व कोंकणी
साहित्य पुरस्कार**

VIMALA V. PAI VISHWA KONKANI SAHITYA PURASKAR

भेटयता, आनी तांकां सनद पत्र व यादस्तिका

आनी एक लाख रुपयांचे नगद राशी दीवन सम्मान करता

शनिवारा, डिसेंबर ३, २०१६

कोंकणी भास आनी संस्कृती प्रतिष्ठान

KONKANI LANGUAGE AND CULTURAL FOUNDATION

WORLD KONKANI CENTRE, LOBO PRABHU NAGAR - KONKANI GAON, SHAKTI NAGAR, MANGALURU

सर्जनशील मनाचे उत्फर्क

कथा कशी बरोवची हाची बेस बरी देख म्हळ्यार सुधा खरंगटे हिगेल्यो ह्यो कथा. सुधाबायन खूब उसरां बरोवपाक आरंभ केलो. अशें आसुनूय तिच्यो कथा इतल्यो नकसूद कशो उतरल्यो? ताचें कारण तिणे जरी पेन हातांत घेवपाक कळाव केलो तरी तिचें सर्जनशील मन सतत क्रियाशील आशिल्लें. नवे अणभव टिपीत, नवे विचार आपणायत, नव्या बदलांचो सोद घेत आशिल्लें. तिचें मन सतत जागें दवरपाचें मोलादीक काम केलें तें तिगेल्या वाचनान. अखंड आनी कांत वाचन तिचे गांठीक आशिल्ल्यान तिगेल्या अणभवांक कथेचो आकार दिवप तिका शक्य जालें.

भुरगेपणांतले संस्कार, अणभव, विचार म्हळ्यार सर्जनशील कलाकारालें भांडवल. सान पिरायेचेर पळयिल्लीं बरीं वायट सपनां धरून बरें वायट समजना अशे किशोर पिरायेवयल्या अणभवांनी लेखकाच्या मनांत खोल आनी अढळ अशी सुवात आडायिल्ली आसता. विचारांची प्रगल्भता वाडत वता तशें ह्या अणभवांक वेगळें परिमाण मेळटा. तांतुंतल्यान दर्जेदार साहित्य निर्माण जाता. ही प्रक्रिया सरसकट सगळ्याच लेखकांच्या वांट्याक येता. सुधाबायेच्या वांट्याक ती इल्ली उसरां आयली. पूण उसरां आयली तरी दुरुस्त आयली हांचें आमकां समादान आसा. ह्यो कथा निखळ्यो वाचनीय न्हय तर चित्तवेधक आनी मनाकाळजाक स्पर्श करपी आसा. सुधाबायेन आपणें जिवीतभर जोडिल्ल्या अणभवांचो आपरोस ह्या कथांतल्यान वाचकांमेरेन पावयला.

लेखक जेन्ना दुसऱ्याचे अणभव आपले करता तेन्ना तो अदीक समृद्ध जाता. लेखक जर दादलो आसलो जाल्यार बायलेच्या अंतरंगांत वचून बायल पात्राच्या निवेदनांतल्यान कथा बरोवन हें ताचेखातीर एक आव्हान थारता. प्रस्तुत लेखक बायलमनीस आसुनूय दादल्या पात्राक मुखेल पात्र

सुधा खरंगटे
SUDHA KHARANGATE

(ठळकठळक) करून तिणे कथा बरयल्यात, आनी त्यो भोव बऱ्यो उतरल्यात. तेचपरस चड म्हत्वाचें म्हळ्यार तिणे सान पिरायेच्या भुरग्याक ठळकठळक करून कथा बरयल्यात. भुरग्यांची मानसिकता बेस बरी समजून घेवन आनी भुरग्या-मनांत रिगून बरयिल्ल्यो कथा अप्रतीम म्हणपाइतल्यो सुंदर आसात. अणभवांचे कक्षेंत रावन बरोवप सोपें. पूण अणभवांची कक्षा वलाटून बरोवप कठीण. तेखातीर दुसऱ्यांचे अणभव पयलीं आपले करचे पडटात. कार्लुश ही कथा लेखकान किरिस्तांव समाजांतल्या पात्रांकडेन आनी ते जीवनशैलीकडेन एकरूप जावन बरयल्या. नाजाल्यार तें निवेदन उकलायें वा अडेचें जावपाचें.

लेखकान बरयिल्ल्यो चडशो कथा वा म्हणूया सगल्योच कथा, मध्यमवर्गियांच्यो संवेदना प्रदर्शान मांडपी आसात. विशय सदचेच नासले तरी आगळेवेगळे न्हय. अशें आसुनूय कथा (दळकठळक) आदलेंच चाकोरींतली न्हय. विशय संवकळीचे शे दिसतात तरी तांतूत नाविन्य आसा. कितें तरी वेगळें आसा. मध्यम वर्गियांचें गांवगिरे जिवीत तातूंत पळोवंक मेळटा रासवळ कुटुंबां, आदलीं चवकेचीं घरां, तें मेळप मिसळप, एकमेकांले पापड - लोणचीं करप - हें आतां काळाभायरें जावपाक लागलां. सुधाबायल्या कथांनी तें चित्र जितें जिवें करून आमच्या सामकार

दवरलां. ताका आमी उर्बेभरीत येवकार दिवपाक फावो.

गरजेभायर कथेक विस्तार दिवप ना ह्या पथ्याक सुधाबायेन बेस बरो पाळो दिला. 'कांय खीण.. भांगराळे' हे कथेंत सैमाचें वर्णन आयलां. वर्णन विस्तारान करपाक कथेंत वाव आशिल्लो. पूण कथेची जितली मागणी तितलेंच वर्णन आयिल्ल्यान कथा सुंदर जाल्या. कथांनी अनेक संघर्शांचेर उजवाड घाला. आवयन केल्ले चुकेची ख्यास्त तिका फावता अशें लेखपी पूत आनी मांयक समजून घेवन हुशारकायेन तांकां जोडून दवरपी सून, आवय बापूय अपघातांत मरतकच अमेरिकेंतल्यान गोंया पाविल्ले तांचे धुवेची आवतिकाय, घरच्यांनी मॅगो करून दवरिल्ल्या घोवाक कोणाक दुखयनासतना जाग्यार हाडपी बायल. अशे अनेक विशय घेवन बरयिल्ल्या कथांचें खाशेलेंपण म्हळ्यार संघर्श उबो करतां करतां अखेरेक नाट्यपूर्ण कलाटणी दिवन वाचकाच्या दोळ्यांत टच करून खोशयेचें दूख काडपाक लावपाची लेखकाची कळाशी.

भुरग्यांची निरुपाय मानसिकताय, किशोर पिरायेवयली निकतीच येवंक लागिल्ली जाण, तरणेपणांतली चंचलताय, युवा-युवतींची सपनाळी पिराय, घोव-बायलांची घुस्मट, जाण्टेपणांतलें एकसुरेपण - सुधाबायचें नदरेंतल्यान कांयच सुटूंक ना. कथेंतलें प्रत्येक पात्र आनी जणेक घडणूक मनाक पटपासारकी. 'काणी एका राधाची' ही एकच कथा कलात्मक पांवड्यार वयर सरता

देखून तिका हांव फशिल्ली कथा म्हणीन. पूण हेर सगळ्यो कथा उजव्यो. 'हळदकुक्कूम' ही एकच शोकान्त कथा सोडल्यार हेर सगळ्यो कथा सुखान्त. प्रत्येक कथेची अखेर मनाक आनंद दिवपी. मराठींत व. पु. काळे नांवाचो नावाजतो लेखक जावन गेलो. ताणे मध्यमवर्गियांच्या जिविताचेर काळजाक हात घालपी कथा बरयल्यो. सुधाबायल्यो कथा तितल्योच मनभुलवण्यो. कूसभर सरसच् म्हणीन.

ही लेखक भुरगेंमन उकतायता तेन्ना चड फुलून येता. भुरग्यांचें मन पारखुपाची कळाशी लेखकाकडेन आसा. जाण्टीं सहजतायेन उलोवन वतात ताचो भुरग्या-मनाचेर कसो परिणाम जाता तें दाखोवपी सुंदर कथा हांगा आसात. देखीक 'सावत्र आवय', 'जादू' वा 'पोसको' ह्यो कथा भुरग्यांची मानसिकताय समजून घेवनच बरयल्यात म्हणपाचें जाणवता. सपनांत शेणपी आनी कल्पनेंत रमपी 'तनरी' लेखकान खूब बरी उबी केल्या. 'आल्टड-पलतड' कथेंत इतलें सुंदर वातावरण निर्माण केलां. अमेरिकेच्यान गोंयांतल्या गांवघरा येतकच जणेके गजालीक विटपी चली उबी करतनाच दोन संस्कृतायांमदलो फरक लेखकान भोव फिशालकायेन दाखयला. जिणे-अणभवांनी समृद्ध अशी लेखकच अशो कथा बरोवंक शकता. सुधाबायल्यो ह्यो कथा वाचकाक मानवतल्यो, भावतल्यो हाचो म्हाका पुराय भरवंसो आसा.

-दामोदर मावजो

स्वीकाराचीं उत्रां

भौ अध्यक्ष, कोंकणी भास आनी संस्कृती प्रतिष्ठान (री) हांकां भोव आदराचो आनी मायेमोगाचो नमस्कार.

म्हगेल्या 'कपयाळें' ह्या कथांझेल्याक "श्रीमती विमला व्ही पै विष्व कोंकणी साहित्य पुरस्कार २०१६" हो फावो जाला. हें वाचून मन खोशयेन भरून आयलें. मनाक दिसलें, जें कितें म्हज्या हातान लिखाण जालां ताचें सार्थक जालें. मोश्या नमळायेन हांव हो पुरस्कार मानून घेतल्याचें हांव तुमकां कळीत करतां.

इतल्या प्रतिष्ठेचो हो पुरस्कार कोंकणी साहित्या खातीर दवरपी भौ. मोहनदास पै हांचो आपल्या आवयविशींचो मोग आनी होडवीक जाववता, तशेंच तांचो आपल्या आवयभास कोंकणीचो मोग आनी कोंकणी साहित्याविशींचो तळमळ जाणवता. तांची तुस्त करत तितली थोडी. हांव तांकां मनाकाळजा सावन दिनवासांत.

ल्हानपणासावन म्हाका पुस्तकां वाचपाचें पिशें. हाताक मेळटा तें पुस्तक वाचून काडपाची संवय. घरांतल्या सगल्या मनशांक पुस्तकांचो मोग. ह्या कारणान बरीं-बरीं पुस्तकां घरांत येवचीं. तीं वाचपाक मेळचीं. वाचूंक मेळटाळीं तीं चडशीं पुस्तकां मराठी. थोडीं भोव इंग्लीश. पूण मराठींतले खांडेकर, शिरवाडकर, फडके, पु.ल. देशपांडे सारखे लेखक वाचूंक मेळताले. तांतुल्यान म्हाका दिसता हांवेंय कितेंय बरोंवचें हो हावेस मनांत जागो जालो. तेन्ना मराठी कथा बरोंवक लागलें. 'माहेर' ह्या मराठी मासिकांत म्हजी कथा छापून आयली तेन्ना मनाक आत्मविश्वास आयलो. मराठीबरोबर कोंकणी साहित्य वाचूंक मेळ्ळें. चंद्रकांत केणी, उदयबाब, भाई मावजो, पुंडलीक नायक, सैलबाब तशेंच शीलाबाय, मीनाबाय, जयमालाबाय, जयंतीबाय, मायाबाय अशा खूबजाणांचें साहित्य वाचलें. मागीर दिसलें, म्हज्या हातान आवयभाशेची कितेंय सेवा घडची.

सुर्वेक भुरग्यां खातीर बरोंवक लागलें. तांतुंतल्या 'काणी एका सुण्याची' ह्या पुस्तकाक साहित्य अकादमीचो बालसाहित्य पुरस्कार फावो जालो. उमेद वाडली. मागीर कथाय बरोंवक लागलें. संवसारांत पडतकच संवसारांतलीं कर्तव्यां पयलीं, भुरग्याविशींचीं कर्तव्यां पयलीं. उरिल्ल्या वेळांत घरचें पुस्तकांचें दुकान सांबाळप. हांतूत दीस उजवाडून रात केन्ना जाता समजपच ना.

पूण कितेंय आयकलें, पळयलें, जांव काळजाक रोमसारखी घडणूक घडली, वा कोणाचीय खोसदिणी खबर आयकली तर ताचेर कथा बरयन दिसप, बरें कथाबीज मेळतकच केन्नाय बरोंवक बसलें की ती कथा खट कशी म्हज्या मानगुटेर बसताली. मागीर ती पुराय जायसर म्हाका थार नासतालो. अशी दोन म्हयन्यांतलयान बी एखादी कथा बरोवन जाताली.

अकस्मात म्हजे जीणेंत एक घडणूक घडली. हांव आनी म्हजो घरकार पणजे वतना आमच्या गाडयेक अपघात जालो. तांतून म्हजो उजवो पांय कितलेकडेन हाडां फ्रॅक्चर जावन मोडलो. देड-दोन वर्सां हांतुणार उरलें.

महजे पांयाखातीर जो 'श्राप' तें म्हज्या लिखाणा खातीर 'वरदान' थारलें. ह्या कालांत मनातळांत आशिल्ल्यो म्हज्यो खूबशो कथा बरोवन जाल्यो. सुनापरान्त दिसाळें, जाग आनी बिम्ब हीं म्हयन्याळीं, दिवाळी अंक हांतूंतल्यान छापून येवंक लागल्यो. म्हज्या बरें मागतल्यांनी फोन करून, केन्ना कार्ड घालून कथा बऱ्यो जाल्यात; अशेंच बरयत राव म्हणून म्हाका उर्बा दिली. म्हाका मार्गदर्शन केलें. प्रोत्साहन दिलें. 'आतां तुजो कथांझेलो येवंक जाय' म्हणून जागयलें. मनाक खूब उमेद आयली. 'अस्मिताय प्रतिष्ठान - मडगांव' हे संस्थेन 'कपयाळें' हो म्हजो पयलो कथांझेलो उजवाडायलो. आनी फाटोफाट संजना पब्लिकेशन - सांगें, गोंय ह्या संस्थेन 'वतांतलें चान्नें' हो म्हजो

दुसरो कथांझेलो उजवाडायलो. ह्या दोनय संस्थांनी
म्हाका सदांकाळ आपल्या उपकारांत दवरलां.

म्हाका आवडिल्ल्या म्हज्या कथांची एक-एक कपी
पुंजावन हांवें 'कपयाळें' गांठायलें आनी मांडलें.
अस्मिताय प्रतिष्ठान सारखे प्रतिष्ठित संस्थेन म्हजें हें
कपयाळें सुंदर पुस्तकाच्या रुपान शिंवलें आनी
आतां तर श्रीमती विमला व्ही पै विश्व कोंकणी
साहित्य पुरस्कार कपयाळ्याक फावो जाला.

म्हाका दिसता हो पुरस्कार खरेपणी म्हजो न्हंयच!
जाणीं जाणीं म्हाका मार्गदर्शन केलां, उर्बा दिल्या,

प्रोत्साहीत केलां, इतले उसरां जाण्टेपणांत बरोवंक
लागून दोन कथांझेले काडले म्हणून म्हजें कौतूक
केलां तांचीं नांवां हांगा बरयना, तीं म्हजे काळजार
कोरांतिल्लीं आसात. मनाकाळजासावन हांव हो
पुरस्कार तांकां ओंपतां.

तुमकां सगळ्यांक देव बरें करूं.

– सुधा खरंगटे.

विश्व कोंकणी केंद्र
मंगळूर, कर्नाटक

कोंकणीतले ज्येष्ठ कवी
मानेस्त मेल्विन रोड्रिगस
हांका ताणी रचयिल्ले

देवी निन्कासी

कोंकणी कवितां झेल्या खातीर २०१६ वरसाचो

विमला वी पै

विश्व कोंकणी
कविता कृती पुरस्कार

VIMALA V. PAI VISHWA KONKANI POETRY AWARD

भेटयता, आनी तांकां सनद पत्र व यादस्तिका
आनी एक लाख रुपयांचे नगद गशी दीवन सम्मान करना

शनिवार, डिसेंबर ३, २०१६

कोंकणी भास आनी संस्कृती प्रतिष्ठान
KONKANI LANGUAGE AND CULTURAL FOUNDATION

WORLD KONKANI CENTRE, LOBO PRABHU NAGAR - KONKANI GAON, SHAKTI NAGAR, MANGALURU

पिशेपणाचो अर्थ सोधचें प्रेतन

कविता म्हळ्यार कितें? म्हळ्ळेविशीं आमकीच स्पश्ट परिभाषा ना तरी, एक कविता किरलूक एक निर्धिश्ठ घडीत कारण म्हळ्ळें नेगारूंक जायना. ह्या संग्रहांतली पयली कविता 'जुगू जुगू जगत' किरलूक कारण कविचो ईश्ट, कलाकार जगदीश अम्मुंजेच्या अकालीक मरणाची खबर.

कविच्या पयल्या तीन कविता संग्रहांचे फोर सजयिल्लो जगत, कवीक बोव मोगाचो. ताच्या खासगी जिणयेच्या कश्टां-संकश्टांची कवीक लागशिल्यान खबर आसुंयेता. देकून ताच्या मरणाचे खबरेन कवी अस्वस्थ जाता. आनी ही अस्वस्थकाय कवीक खंयच्या हंताक व्हरन पावयता म्हळ्यार आपणा इतल्याक जुगू जुगू पयण करून आसची रैल गाडी, अस्कत पाकट्यांच्या बळार उबचें पिसोळें, घडाय घाल्ल्या केंळब्या बोंडिये थावन झडचें फुल – सगळें जगताच्या मरणानंच जालां वा ह्या सर्व गजालींक संबंध आसा म्हण पात्येंवच्या परयांत.

पुण कविच्या इश्टाच्या अकालीक मरणाक आनी रैल गाडियेच्या जुगू जुगू पयणाक, पाकट्यां धयरांन उबच्या पिसोळ्याक आनी घडाय घालच्या केंळब्याक कांयचीच संबंध ना. तें तांचें सदांचें काम आनी तांणी तें प्रकृतेच्या नेमापरीं केलां. तशें पळेवंक गेल्यार मनशा जिवितांत मरण सयत निश्चित – प्रकृतेचें नेम म्हणुंयेता. पूण हांगासर कवीन कित्याक आपल्या इश्टाच्या मरणाक, ह्या सदांच्या घडितां संगीं गांटायलां म्हण वरवन पळेंवचें – एक साहित्याचो विद्यार्थी जावन आसकेचो विशय जाता. हांवें पार्किल्ल्या पर्माणे मेल्विनाच्यो ह्या संग्रहांतल्यो आनी हाच्या आदल्या संग्रहांतल्यो चडावत कविता ह्याच सुरुपाच्यो. ताच्यो चडावत कविता एका निर्धिश्ठ घडिताथावन किरलतात आनी भोंवारांतलीं हेर रुपणीं सांगाता घेवन भूंय पडतात. आनी हे प्रक्रियेंत कवीक कितलेश्यो घडियो, दीस, म्हयने वा वरसांच अस्वस्थकायेंत कश्टूंक पडलां आसतलें.

मेल्विन रोड्रिगस
MELVYN RODRIGUES

मेल्विनाच्यो चडावत कविता असल्या विपरीत अस्वस्थकायेंत जल्मतात देकून त्यो वाचप्यांकी अस्वस्थ करतात. 'जुगू जुगू जगत' असलीच एक कविता.

आतां हांगासर एक घुस्पड उबी जावंक पुरो – जरी जगत मेल्विनाचो खास ईश्ट न्हय जाल्लो तर कवी थंय ह्या स्थराची अस्वस्थता येती? रैल गाडी, पिसोळें आनी बोंडिये फुलांत इश्टाच्या मरणाचींच रुपणीं दिसतीं? जगत ईश्ट कविचो तर जगत कोण म्हणच कळीत नातलेल्या वाचप्याक हे कवितेन कित्याक धोशिजे?

ह्या सर्व सवालांक जाप – इश्टागत खासगी जावंक पुरो, पूण मरण खासगी न्हय! देकून हे कवितेचें शीर्षक जगत तरी केंद्र जगत न्हय – मरण! आनी मरण म्हळ्ळ्या केंद्र गजालीक आनी पाकट्या धयरा उबच्या पिसोळ्याक, बोंडियेथावन झडच्या बोंडिये फुलाक बोव लागशिलो गांच आसा. देकून हे कवितेच्या संदर्भार रैल गाडी, पिसोळें आनी बोंडिये फुल जगताचीं रुपणीं न्हय, मरणाचीं रुपणीं जावन वाचप्याक धोसतात, अस्वस्थ करतात. हांगा मरण एक आकेर न्हय, सुरवात म्हणच्याक गोवाय – नवो जीव पाणें केळीं.

देकून कवी जाल्ल्याक खंयचेंय घडीत फकत खासगी न्हय.

ही जाली मेल्विनाच्या काव्याची एक कूस. ही कूस घट करूंक ह्याच कविता संग्रहांतली आन्येक

कविता दाकलो जावन दिवची तर - 'तूं आसल्यार'.
हे कवितेंत कविचो मोग आनी एकसुरपण केंद्र
विशय न्हय, बगर मरणच.

आदल्या वरसा काती जालों
आयतो गांव मात्येंत पुरूंक
संसार सगळो भेटो पोकोळ
जेन्नां तूं - गो लागीं आसना.

आतां मेल्विनाच्या काव्यांतली दुसरी कूस, 'देवी
निनकासी' कवितेचे सावळेंत पाकिजाय.
संसारभर खबर जाल्ल्या मंगळुरांतल्या पब
एव्याकाक आनी कवीक, तो फकत मंगळुरांत
जियेता म्हणचें सोडल्यार, हेर कसलोच संबंध ना.
मार खेल्ल्या चलियां पयकी कवीक लागशिलीं
कोणी नांत. तरी कवी कित्याक मंगळुरची चली
जाता आनी बियरिची देवी, निनकासिलागीं फिर्याद
घेवन वेता? जगत कविचो ईश्ट देकून ताच्या
मरणाचे खबरेन कवीक अस्वस्थ केलो. पब्बांत
हल्ल्याक बली जाल्ल्यो चलियो कोणी कवित्या
वोळकिच्यो न्हय तरी कित्याक तो क्रोधान पेटता?
अस्वस्थ जाता आनी म्हणता -

पीट खोऱ्यान मोळल्ल्याबरी,
हांकांय तूं मोळून सोड
कित्याक म्हळ्यार कवी एक सामाजीक जीवी. देकून
कवी जाल्ल्याक खंयचेंय घडीत परकी न्हय.

***

कवी मेल्विनाचो हो पांचवो कविता संग्रह.
'प्रकृतिचो पास' ह्या कविता संग्रहाक साहित्य
अकाडेमी प्रशस्ती फावो जाल्या उपरांत फायस
जांवचो पयलो कविता संग्रह.

मेल्विनाच्या पयल्या दोन कविता संग्रहांनी
(मोगापेळो आनी फितां) एक गूण आसलो तर
उपरांतल्या दोन कविता संग्रहांनी (वाट आनी
प्रकृतिचो पास) अत्वोच गूण आसलो. पयल्या दोन
कविता संग्रहांचें थळ मंगळूर आसलें तर उपरांतल्या
दोन कविता संग्रहांचें थळ गल्फ आसलें. 'वाट'
कविता संग्रहांतल्यो 'हो रेंवेन', 'तेलाचो वेपार',

'झुज' आनी हेर कविता, 'प्रकृतिचो पास' कविता
संग्रहांतल्यो 'दुबाय गोल्डसूख' आनी हेर कविता -
खाडियेच्या गांवांत रावून मंगळुराचो नियाळ करच्यो
कविता. आतां ह्या कविता संग्रहाचें थळ मंगळूर
दिसून येता तरी हांतल्यो चडावत कविता मंगळुरी
थळार रावून संसाराचें दर्शन दिवच्यो कविता. हो
मेल्विनाच्या कवितेंचो तिसरो पांवडो. ह्या पांवड्याक
एक सादो दाकलो दिवचो तर, जेन्नां मंगळुरांत
पब्बांत चलियांचेर हल्लो जाता, कवी सुमेरियन
जनांगाची बियरिची देवी, निनकासी लागीं फिर्याद
घेवन वेता शिवाय थळीय देविच्या पांयांक पडना.
ह्या संग्रहांतल्यो चडावत कविता मंगळुरच्या
भोंवारांत फाटल्या वरसांनी जाल्ल्या वाडावळींक
संवादी जावन बरयल्यात. देकून सहजपणी पब
एव्याक, कसाय कायदो, परिसर, भ्रश्टाचार -
कवितेंनी केंद्र विशय जावन आयल्यात. पूण
कवितेंची दीश्ट फकत मंगळुरचे मात्येक सीमीत
उरूंक ना. दाकल्याक 'उजवाडाचो काळोक' हे
कवितेंत लाभचें दर्शन पळयल्यार -

सगळो उजवाड
ताणे काळोक केलो
उजवाडाच्या देवाक सयत
मांकड केलो

मेल्विनाच्या काव्याचो आन्येक मुकेल गूण - ताचे
कवितेंत प्राप्त जांवचें दर्शन. ह्या संग्रहांतल्या
चडावत कवितेंनी तें प्राप्त जांवचें आकेरीक.
हांगासर वयर उल्लेक केल्ल्यो तीन कविता - 'जुगू
जुगू जगत', 'तूं आसल्यार', 'उजवाडाचो काळोक'
आनी 'विकून वचून सूबे' बारिकायेन पळयल्यार
आकरेच्या वोळिंनी कवितेचो केंद्र आनी कवितेचें
दर्शन जाता. दाकल्याक 'विकून वचून सूबे'
कवितेच्यो आकरिच्यो वोळी पळवच्यो जाल्यार -

विकून गेले अशेंय तुमी
जशें बाजरांत आंबे
पार तुमची अशी चिंवल्यार
आत्मो लेगून सूबे

***

आतां , मेल्विनाच्या फाटल्या चार कविता संग्रहांनी आनी ह्या संग्रहांत आयिल्लीं सामकीरुपां आनी तांतू जाल्ली वाडावळ पारकूंक एक दाकलो घेवचो जाल्यार, 'मोगापेळो' कविता संग्रहांत आयिल्लें उम्याचें रूप, ह्या कविता संग्रहांत आयिल्ल्या उम्या रुपा समोर दवरिजे पडता.

जिवितांत
खंयचेय चलियेक
हांवें उमो दिल्लोना
देकून
जिवितांत
उमे दीवंक आशेंवच्या
चलियांक
एक बरी खबर
आज
हांव मेल्या उपरांत
म्हजे वोंट
म्यूसियमांत आसतले.

आतां, ह्या जम्यांतल्या 'उमो' कवितेंत आयिल्लें रूप पळया:

म्हाका जळोवंक
फकत तुजे वोंट पुरो म्हळ्ळें
आजच कळ्ळें!

आतां, 'प्रकृतिचो पास' कविता जम्यांतलें उम्याचें रूप पळया :

एक उमो दी म्हाका
मोल ताचें आसूं कितलेंय
म्हजो मोग दिंवच्या तितलेंय
हांवें दिलो उमो ताका
सांगून वारजीक करचें नाका
काव्यारूप पारकूंक हो फकत एक सरळ दाकलो मात. पूण मेल्विनाच्या काव्यांत गोरू आनी मरण फाटल्या च्यार कविता संग्रहां पासून ह्या संग्रहा परयांत एक रूप घेवन वाडून आयिल्ली रीत कितली

अनन्य म्हण खोलायेची तपासणी करिजाय तर 'फिता' पुस्तकांतली 'गोरवाचें रडणें' आनी ह्या संग्रहांतली 'दूध सुकल्लीं गोरवां' कविता एका समोर एक दवरिजे पडतात.

दोनी कविता धार्मिक पात्येणेंक लागून दणसुंच्या गोरवांच्या वळवळ्यांचेर आसात तरी, कवितेंत जांवचें गोरवांचें दर्शन पयल्या थावन दुसरे कवितेक अतव्याच रुपाचें.

'गोरवांचें रडणें' कवितेंत तांच्या गोव्यांत जल्मल्ल्या जेजूक सारको सत्कार करूंक जालो ना म्हळ्ळ्या अप्राधी मनोभावान गोरवां करगतात तर, 'दूध सुकल्लीं गोरवां' कवितेंतलीं गोरवां समाजेन नेगारलां देकून दयेमरणा खातीर देवाकच परातीतात. पूण दोनी कवितेंनी गोरवांच्या असल्या एका असहायक परिस्थितेक कारण कोण? धार्मिक पात्येणेन कुरडी जाल्ली समाज. जेजूक आनी गायक देव केल्लो धर्म. पूण 'गोरवांचें रडणें' कवितेचें दर्शन व्यंगयांत आसा तर, 'दूध सुकल्लीं गोरवां' कवितेचें दर्शन आक्रोशांत आसा.

देवा धाडरे कोणाक तरी दये मरण दिंवच्याक

संतत आळवून गेल्यार, हांकां मेळचेंना शेणय खांवच्याक !

हे दाकले दीवन हांव कितें सांगूंक सोधतां म्हळ्यार, प्रस्तुत संग्रहांतल्या चडावत कवितेंनी कवी समाजीक साक्षेजाग जाला देकून कविता आक्रोशाचेंच दर्शन दितात. आन्येक दाकलो दिंवचो तर -

शाळेंत कोंकणी शिका म्हणच्या फिरगी पुता इंगलिष शिकचें भुरगें कित्याक तुजें बदलना? विकून वचून सूबें, 'नवे उपदेस', 'बोल्कांव' - असलोच सामाजीक आक्रोशा भरून आसच्यो कविता. ह्या आदल्या संग्रहांनी (वाट, प्रकृतिचो पास) सामाजीक आक्रोशा नातलोच म्हण न्हय, खंडीत आसलो. थोड्या मोव स्थरार. दाकल्याक

‘प्रकृतिचो पास’ कविता संग्रहांतली कविता
‘मारश्यासाचें मागणें’ पळयल्यार –

कृष्णा देवा फुंकरे मुरली
फुलूं अस्कत धांनां
वाश्यांत लेगून व्हाळूं गाणें
धलूं दुबळीं मनां.

देवाकच पिरलूक फुंकूंक विनती करचेंय सामाजीक
आक्रोशाचें रूपच.

***

ह्या संसारांत मरण मात एक सत. देखून हेर
संग्रहांपरीं मेल्विनाच्या ह्याय संग्रहांत मरण
सुर्वेथावन आकेर परयांत येता. पयली कविता ‘जुगू
जुगू जगत’ मरणाविश्यांत आसा तर, आकेरिच्या
गझलाची वोळ सयत मरणांत संपता.

आसात जाल्यार दिया थोडीं
मायामोगाळ उतरां
मरचे आदीं आयकून वचूं,
तुमचो मेल्विन शकता.

हें फकत काकताळीय न्हय. कारण ‘दूध सुकल्लीं
गोरवां’ कवितेंत सयत मरण दर्शन दिता.

पुण एक गजाल हांगासर बारीकायेन पाकिजे पडता.
‘दूध सुकल्लीं गोरवां’ आनी ‘गझल’ ह्या दोनी
कवितेंनी जांवचें मरणाचें दर्शन आनी ‘जुगू जुगू
जगत’ आनी ‘रुकाची सोवली’ ह्या कवितेंनी जांवचें
मरणाचें दर्शन एके रितीचें न्हय.

‘जुगू जुगू जगत’ आनी ‘रुकाची सोवली’ ह्या दोनी
कवितेंनी पिसोळीं आसात आनी दोनी कवितेंनी
पिसोळ्यांच्या अस्कत पाकळ्यांचें रूप आसा. पूण
दोनी कविता आशावादी दर्शन दीवन संपतात. ‘जुगू
जुगू जगत’ कवितेंत केळ्यां रुपार आनी ‘रुकाची
सोवली’ कवितेंत तांत्यारुपार नवेजीव उल्लेखतात.

पुण ह्या आशावादी दर्शनाक व्यतिरिक्त म्हळ्ळेपरीं
‘दूध सुकल्लीं गोरवां’ आनी ‘गझल’ कवितेंनी मरण
असहायकतेन भरललें निराशी आक्रोशाचें दर्शन
दिता. पूण ह्या संग्रहांतल्या ह्या दोनी दर्शनां प्रास
विपरीत रुपाचें मरणाचें दर्शन ‘फितां’ कविता

संग्रहांत मरणाक येवकार कवितेंत आयिल्लें
आसा –

नाका आनी गळाय करूंक
भितर सर मरणा
तूय तांचे मेळींत घुसलांय
आतां मरचें कशें कळना

***

मेल्विनाच्यो कविता अध्ययन करतेल्यांक आदल्या
आनी आतांच्या संग्रहांत आसचे मोगाचे, मरणाचे
आनी नव्या जिवाचे विशय बोव गरजेचे थारतीत
म्हण म्हजो अंदाज. जांव कविता वा हेर खंयचेंय
बरप काळासांगाता संवाद चालू दवरिना तर तांतूं
जीव ना म्हण म्हजी अभिप्राय. आनी मेल्विनाच्या
कवितेंत जायते प्रबंध बरव्येत असले जायते संकीर्ण
विशय आसात मात न्हय, सामाजीक स्थार
संसारच्या खंयच्याकी कोनशांत मनशापणाचेर
जांवचे हल्ले आपले करताना, आपणाच्यो खासगी
दुकी वाचप्याक तशें साहित्याच्या विद्यार्थीक परकी
जायनातलेपरीं संयम सांबाळून कवितेंत फिछार
करची अप्रतीम शाथी मेल्विनाक आसा. ह्या
जम्यांतल्या कवितेचें थळ मंगळूर व्हय तरी, हर
कवितेन आकेरीक दिंवचें दर्शन मनशाकुळाचें.
इतलें मेल्विन बऱ्यान जाणा आनी ताच्यो कविता
फाटल्या तीस वरसां पासून लागशिल्ल्यान पाटलाव
करून आसचो हांव जाणां. देखून तो म्हणता –

पिश्यान सजयिल्ल्या
पिसांतुर उतरांचेर
वाचपी पिशे जातले
पिशेपणाचो अर्थ
नव्यान सोधचो पडतलो.

मेल्विनाच्या कवितेंक राकून रावून नव्यान अर्थ
सोधच्या म्हजे तसल्यांचें भिरें वाडुंदी म्हण म्हजें
मागणें.

–एच्चेम, पेरेनाल

स्वीकाराचीं उत्रां

मोगाळ कोंकणी बंदवानो,

म्हज्या ल्हानपणार आमच्या घरच्या रांदपाकुडांत एक शिंकें आसल्लें. रातीं जेवणा उपरांत म्हजी आवय उरल्ली निसत्याची कडी, दूध आनी थोडेफावटीं नारलाचें वोळें ह्या शिंक्याचेर दवरताली - जरल्यांनी, हुंदांनी या माज्जान खावंक नजो म्हळ्यार इरादान. पूण कांय थोड्या संदर्भांनी आमी भुरगीं, कदेल दवरन, वयर चडून शिंक्या वयल्या नारलाच्या वोळ्याक घास मारताल्यांव. आज तसलोच एक अनभोग म्हाका जाते आसा. म्हज्याच घरच्या म्हळ्यार विश्व कोंकणी केंद्राच्या शिंक्यावयल्या पुरस्काराच्या वोळ्याक हांवें घास घाला. तुमकां हें सारकें न्हय म्हणून भोगूंक पुरो. पूण म्हाका मात्र खुशी खुशी खुशी जाते आसा.

म्हज्या दफतरांत आख्खो दीस काम केल्या उपरांत सांजेर घरा पावताना मनाक तशें काळजाक सूख भोगता. तशें म्हाका सूख दिवचें आन्येक घर आसा. तें म्हळ्यार विश्व कोंकणी केंद्र. आख्ख्या कोंकणी समाजाक सांगाता तांडून व्हरूंक बस्ती मामा थंय आसची हजार हस्तिंची शक्ती, कोंकणी समाजाच्या फुडाराक उपकाराक पडचे तसलीं योजनां मांडून हाडुंक, म्हजो भाव म्हणून सभार जणांनी लेकच्या गुरू बाळीगाक आसचो दिशवो, अखंड कोंकणी समाजाक बांधून हाडुंक टी. वी. मोहनदास पै मामान वोतची प्रेरणेची झर आनी उपरांत प्रदीप सर, मेगेलो ईष्ट वेंकटेश बाळीगा तशें जायत्या हेर महंतांनी सांगाता मेळून करचो वावर पळेताना, आख्खी कोंकणी समाज पोर्तुगेजांच्या कर्तुबांक बली जावंक नातल्ली जाल्यार, धर्माक लागून फासळून वचनातल्ली जाल्यार कितलें बरें आसतें अशें म्हाका भोगता आनी कोणेंय म्हाका 'हांव सारस्वतांचो' म्हणून वोलायिल्ल्या वेळार, म्हज्या पणजाच्या पणजाचो उडास येवन आंगार आबोलीं फुलतात.

ह्या पुरस्कारा फाटल्यान म्हजो स्वार्थ सयत

मिसळला. थोड्या वर्सा फाटीं, कविता ट्रस्टाच्या वावराविशीं टी. वी. मोहनदास पै मामालागीं हांव उलयिल्ल्या वेळार, 'कविता शेतांत विशेश वावर केल्ले व्यक्तीक हरयेका वर्सा कविता ट्रस्टा मारीफात रुपय एक लाख' दिवचो प्रस्ताप ताणें म्हज्या मुकार दवरलो. पूण आमी कविता ट्रस्टा मारीफात ल्हान आखजाची एक प्रशस्ती फाटल्या सभार वर्सां थावन दितांव जाल्ल्यान, तसली आन्येक प्रशस्ती दिवच्याक म्हजें मन आयकलें ना आनी हो प्रस्ताप विश्व कोंकणी केंद्राक हातांतर करिजाय पडलो. हांवें जर, टिविएम्माचो प्रस्ताप मांदून घेतल्लो जाल्यार, हांव कविता ट्रस्टाचो अध्यक्ष ट्रस्टी देकून, आज म्हाका ही प्रशस्ती मेळतीना.

एवरशैन प्रकाशनान पर्गट करून विमर्शक तशें लेखक एच्चेम पेरेनाळान फुडलद उतरां बरयिल्ल्या म्हज्या 'देवी निनकासी' कविता संग्रहा खातीर ही प्रशस्ती फावो जाल्या. देवी निनकासी सुमेरियन पुराणांतली बियरिची देवी. संसाराच्या हन्येका देशाच्या पुराण काणियांनी सोन्याक समर्पिल्ले देव आसात. भारतांतय आसात. पूण देवी निनकासिच्या पयलें तसलो एक देव या देवी आसल्ली म्हळ्यार गोवाचो मेळनांत. बियर या सोरो, मनशाच्ये (सु)संस्कृतेच्यो कुरवो. युफ्रेटीस आनी टैग्रीस नंयांच्या उदकाबरी बियर पियेल्यार जिवीत फुलता म्हळी समजणी तवळची आसल्ली.

आतां मंगळूरचें 'पब एंक्वाक' पळेयां. ह्या हल्ल्या फाटल्यान चलियो बियर पियेतात म्हळें प्रमुख कारण आसल्लें. त्या देकून तांचेर हल्लो चल्लो. कोणालागीं ह्या चलियांनी तांचे कष्ट, हाल-हवाल सांगचे? भारताच्या देवांचेर तांकां पात्येणी उरुंक ना. कित्याक ह्या सर्वय देवांक, संस्कृतेच्या दल्लाळिंनी मोलाक घेवन जालां. त्यादेकून ह्यो चलियो, सुमेरियन देवी निनकासिलागीं मागणें करुंक वेतात आनी बियर पियेवंक सोड म्हण परात्तितात.

ह्या पुस्तकांत वेवेगळ्या जिन्साच्यो जायत्यो कविता

आसात. सांप्रदायीक तशें आधुनीक कविते मधें आपलीच एक वाट रुता करून आज म्हजी कविता चमकून आसा अशें म्हाका भोगता. साहित्याच्या पांवड्यार म्हज्यो कविता खंय रावतात म्हणून तुमीच वाचप्यांनी सांगजाय. विश्व कोंकणी केंद्राच्या पुरस्कार समितीक म्हजें पुस्तक प्रशस्तेक योग्य म्हणून दिसल्ल्याक विश्व कोंकणी केंद्राच्या कार्यान्वांक तशें पुरस्कार समितीच्या वांगड्यांक हांव देव बरें करूं म्हणतां.

आज आमी बरेपण आनी वायटा मधें फरक करुंक कळनासतां कष्टून आसांव. म्हजी कविता ह्या कष्टांतल्यान परिहार जोडच्याक तवळ तवळ म्हज्या अंतस्कर्नाचीं सोधनां करयता. हांवें जोडचो परिहार चडीत संदर्भांनी अस्पष्ट आसता. तशें पळेवंक गेल्यार नीज कविताय अस्पष्ट स्वपणांचें रूप

कोण्णा. ताका स्पष्टताय दीवंक वेचेंय सारकें म्हण म्हाका भोगना. ज्ये अस्पष्टतायेंत हांव स्वता म्हाका धरून हेरांक समाधान दीवंक सकतां जाल्यार, त्या समाधानाच्या हातेराक कविता म्हण आपयिल्ल्यांत कितें चूक आसा?

मनशाचे कुडीक, जिवाक अर्थ ना. पूण मनशान दाकांवच्या मनशापणाक चडीत अर्थ आनी मोल आसा. कविता म्हळ्ळी ती मनशापणाचें मोल मनशाक शिकयता जाल्ल्यान ती आजून वांचून उरल्या. ह्या संसारांत कुसकूट मनशापण केदोळ परयांत उरतलें तेदोळ पासून कविता उरतली म्हणच्याक म्हाका कांयच दुभाव ना.

- मेल्विन रोड्रीगस

आदले मानकरी EARLIER RECIPIENTS

Hon'ble Chief Minister of Goa Shri Digambar Kamat presenting the Vishwa Konkani Sahitya Puraskar to Shri Mahabaleshwar Sail at function held at Madgaon in 2010.

Dr. Pradhan Gurudath, Chairman, Kuvempu Bhasha Bharathi presenting the Vishwa Konkani Sahitya Puraskar to Shri Damodar Mauzo at Mangalore in 2011.

Shri N. Purushotham Mallaya being honoured with Vimala V. Pai Vishwa Konkani Jeevan Siddhi Samman 2011 at a function held at Kochi.

Shri Mallepuram G. Venkatesh, Vice Chancellor, Sanskrit University honouring Shri Uday L. Bhembre with Vimala V. Pai Vishwa Konkani Jeevan Siddhi Samman 2012 at Mangalore.

Shri Pundalik N. Naik being honoured with Vimala V. Pai Vishwa Konkani Sahitya Puraskar 2012 at Mangalore.

Shri Nagesh Karmali, Shri Madhav Borcar and Smt. Sheela Kolambkar being honoured with Jeevan Siddhi, Kavita Kruti and Sahitya Puraskars respectively in its 2013 edition. Eminent Kannada Novelist Shri Na. D'Souza was the guest of honour.

Fr. Mark Walder, Shn M. Madhav Pai, Dr. Meena Chandavarkar, Shn Edwin J.F.D'Souza, Shn Sanjiv Verenkar, being facilitated with Vishwa Konkani Awards 2014 by Dr. Narahalli Bala Subrahmanya, eminent Kannada writer and Smt. Vasanthi Ramadas Pai, Manipal

Madam Grace Pinto, Shn Suresh Gundu Amonkar, Smt. Meena Kakodkar, Shn Andrew D'Cunha and Shn H. Shantharam being facilitated with Vishwa Konkani Awards 2015 by Dr. Uday Narayan Singh, Chairman, Centre for Endangered Languages, Visva Bharathi, Shantiniketan

विश्व कोंकणी सरदार बस्ती वामन शेणे

Vishwa Konkani Sardar

Basti Vaman Shenoy

Basti Vaman Shenoy is a champion of the Konkani language, effective organizer, a social servant and above all a great Human being. He was born and grew up in the rural atmosphere of Bantwal in Karnataka, India. He had his Primary education in SVS School of Bantwal while he learnt the basics of Life and Human characters from his close association with dozens of social, political and religious leaders across the Nation. He earned his living by his dedicated service to the Canara Public Conveyance Limited and the Syndicate Bank later.

The success of 1992 'Konkani Jaatha' proved his ability to unite all sub sects of Konkani community. Being the chief convener of both First Vishwa Konkani Convention of 1995 and First Vishwa saraswat Convention of 1999 both held in Mangalore, people have conferred upon him the title of Vishwa Konkani Saradar and Vishwa Saraswat Sardar.

He served as the President of All India Konkani Parishad (2004-2006), Member, Supreme Governing Body of Academy of General Education, Manipal, President, Konkani Bhasha Mandal® Karnataka and is now the President of 'Konkani Bhas Ani Samskriti Pratistan' (World Konkani Centre)

His contribution to the field of education is significant. He served as the correspondent, SVS High School, Bantwal for 9 months in 1977 during which period a new library and class rooms were constructed. He was the Founder Correspondent, Thumbay Institutions under Mohiuddin Educational Trust, Thumbay.

The prestigious awards conferred on him are the first International Special Significant Award from Rotary International in 1974, for organizing the First Rotary Free Eye Operation Camps, Dental Camps in and around Bantwal. Karnataka 'Rajyotsava Award-2010' by the Government of Karnataka for Konkani literature and other service activities and the Tulu Koota, Kuwait-Decennial Celebrations Award-2010.

Social service has been his passion and he Conducted State-level Tulu Kesari and Tulu Kumar Wrestling Competitions at Bantwal in 1987. Founded the Saraswati Kala Prasarak Sangha and started Saraswati Sangeeth Shala in 1957. He organized the 'Weekly Free Medical Check-up Camps in 1989 at Sri Yashavanth Vyayama Shala with the assistance of KMC Hospital,

He has written a number of articles, essays and short stories in Kannada and Konkani. He published 'Adhunik Tenali Rama Mattupayya' 'Ta Ta Tingana' the Konkani Lullabies edited by Shri Santhosh Kumar Gulvadi, Konkani Nibandhas by M. Madhav Pai, Biographies of Mahakavi Govind Pai, Bantwal Raghuram Prabhu, N.R. Bantwalkar, Dramatist and Musician, Moulyaadhaaritha Rajakaarani Ullal Shrinivasa Mallya in Konkani, Kannada and Tulu, Emili (Konkani Stories), Shenoi Goembab (Father of Konkani Movement) Karnatakant Ullovche Konkani Shabda Sangraha, Suragyasar and the Konkani (Tadbhav) Sanskrit Shabdakosh.

विश्व कोंकणी केंद्र
मंगळूर, कर्नाटक

मानेस्तीण ओलिंडा पिरैरा

होंका तांणी आपण्यालें जीवितांत
शिक्षण आनी वयोवृद्धांचे सेवा मळार दिलेले देणे
आनी त्या संबंधी वावराचे खातीर २०१६ वरसाचो

बास्ती वामन शेणे

विश्व कोंकणी सेवा पुरस्कार

BASTI VAMAN SHENOY VISHWA KONKANI SEVA PURASKAR

भेटयता, आनी तांकां सनद पत्र व यादस्त्रिका
आनी एक लाख रुपयांचे नगद गुरी दीवन सम्मान करता

ज्ञानिवारा, डिसेंबर ३, २०१६

कोंकणी भास आनी संस्कृती प्रतिष्ठान

KONKANI LANGUAGE AND CULTURAL FOUNDATION

WORLD KONKANI CENTRE, LOBO PRABHU NAGAR · KONKANI GAON, SHAKTI NAGAR, MANGALURU

बस्ती वामन शेंगे

विश्व कोंकणी सेवा पुरस्कार

BASTI VAMAN SHENOY VISHWA KONKANI SEVA PURASKAR

DR. OLINDA PERIERA

FOR EXEMPLARY SERVICE
IN THE FIELD OF
EDUCATION AND ELDERLY CARE

Untiring Dedication : Olinda Pereira

Her short frame belies the tall personality she has grown up to be even as she is celebrating her 90th birthday which coincides with India's Independence Day. As she steps into the privileged nonagenarian group the twinkle in her eyes and the unwavering determination to continue the service to the society which she has been doing all these years, is evident in Dr (Sr) Olinda Pereira body language. She truly personifies the popular cliché "age is only a number it is the feeling that matters". It would be an insult to her if I say she is 'active' because she is more than mere active – she is still bubbling with lot of energy and the determination she exudes is sure to send strong vibes of admiration for her. The fact that even at 90, she attends elderly who need care, attends and conducts meetings and goes out to participate in seminars or symposiums, amply demonstrates her persistence to go on doing what she likes most service with no strings attached.

When I went to meet Dr Olinda Pereira at Vishwas Trust for the elderly, in Valencia, she quickly finished her simple lunch and was ready in ten minutes for a long tete-a-tete. Dr Olinda is a multifaceted personality – an educationist, social service activist, a pioneer in the field of social work education in Karnataka, the one who has worked for the welfare of the elderly and continues to do so, in the process inspiring the younger lot to give something back to the society in their own little way. "I was very selfish as a child and never used to like when people used to come asking help. It was my mother who changed my perception", Olinda reminisces.

Credit goes to her for being the first official Principal of the School of Social Work, Roshni Nilaya Mangalore, having taken over the responsibility of running the social work department from the founder Ahearn Arline, an American nun who had gone back to US on health grounds. When she could not come

back due to some visa related issues Dr Olinda was asked to take over the responsibility. It is her persistent efforts that resulted in getting recognition to Roshni Nilaya in 1967 from Mysore University as the first social work college in the state culminating in her becoming the first Principal of School of Social Work, Roshni Nilaya.

Endearing Personality: The first thing that came to my mind in the process of talking to her is her dogged perseverance and Felcy Pinto, who has been working along with her for the last 15 years agrees with my observation. "Having worked with her for all these years I have been greatly gobsmacked by this amazing quality of her never-say-die spirit. She is not the one to give up even when the stakes are down. When Vishwas Trust failed to get grants despite trying for several years, she never gave up trying and finally succeeded. This quality of Dr Olinda is quite appealing to me and many others like me who have worked with her", says Felcy who has high regards for Dr Olinda and her devotion and dedication in the service of humankind.

Olinda was born on August 15, 1925 as the youngest among the three daughters of Lilly and Bernard Pereira in Mangalore. The family had its house in Kankanady, the present premise that houses the Prajna Counselling Centre. "That my

birthday comes on August 15, is just a coincidence", she says with her usual candour. "I was born 22 years before India got Independence Day. But celebrations have been part of my birthday because Catholics celebrate August 15th as the day feast day of the Assumption of Mary" she recalls. I prod a little more and she muses over saying "I always used to question my mother when I was young why you take all the children to church on my birthday but not on my sister's birthday. Then my mother explained to me the significance of the day".

Olinda's father was working as an accountant for a large firm in Mumbai and once Olinda was born her mother came back and settled in Mangalore. Naturally it was her grandfather Dr Simon Mascarenhas, who worked as a medical practitioner in Fr Mullers hospital for nearly decades, influenced and inspired her. "I learnt a lot from my grandfather because he was a very altruistic man who never discriminated between the rich and the poor. I remember this incident which is clearly embedded in my mind. When a distant relative, a widow used to come home every month with her child asking for help, he used to say "voni ayli" to give a feeling that she is a family member and never disowned her just because she was poor".

Her eldest sister Veeda (went on to

become Sr Bernadette Pereira) became a nun and it had a profound impact on the young Olinda who felt a similar spiritual inclination. Her second sister Cynthia was married off and settled in Mumbai. As such, the responsibility of taking care of the aged parents fell on the shoulders of Olinda Pereira. Though she joined the congregation - "The Daughters of the Heart of Mary" in 1960, it was only after the death of her mother in 1975 did she join the convent as her superiors had given her permission to stay with her parents.

Untiring Dedication: Olinda who obtained her MA, BT and Ph.D in Clinical Psychology from Mysore University excelled both as an academician and administrator and her talent was rightly recognised by her superiors. As a result even after her retirement she went on to execute some credible responsibilities assigned to her. She was given the responsibility of setting up a hostel for young working women "Prabhath Tara" on a plot that was bought by the congregation in R K Puram. It was a hostel for working women on self service basis to accommodate 130 working women. After three years she was sent to Nairobi to be in charge of the provincial house of the congregation. "It is always a challenge to successfully accomplish the task assigned to me and I always cherish that satisfaction", she asserts.

She was once again given an opportunity to come back to Mangalore after her stint abroad. She faced a personal tragedy when her elder sister Veeda died following an accident in 1989. To surmount the pain and to keep herself active she started visiting some of the old people in the vicinity of Mangalore. It was then she got a peek into the plight of some of the old parents who were living alone with their children working abroad or in bigger cities in the country. "During my visit I felt that these people were feeling lonesome. So I gathered a group of about 10 people and started visiting elderly people on rotation basis" she explains. Then it was felt that the elders need to overcome their lonesomeness and some needed help to carry out their regular chores. "We catered to all sorts of elderly people in need of our help. Some were rich but needed help to do their errands including shopping of grocery and other items. There were many who were financially not strong and needed our help.

Our aim was to help them and as per a survey done by students of St Agnes we came to know that there are about 3000 elders in the city" Olinda recalls. Her efforts to work for the elderly resulted in establishing Vishaws Trust in 1999 and since then has been working relentlessly for their cause. She was instrumental in

setting up the toll-free helpline -1090 for the elderly in association with the Mangalore police. Her own old age notwithstanding she continues working with the same zestfulness that has been her trademark for nearly 6 decades. Vishwas trust functions from Valencia from a home gifted to the Trust by Lawrence D Souza.

Simple, humble, workaholic with frugal needs and requirements Dr Olinda is the true personification of dedication and commitment in the service of humanity. When asked what gives her satisfaction without batting an eyelid she says "teaching was my first love and social service was just an extension of the work I loved. I feel happy when my students do well and excel in their chosen field. Vinaya Kumar Sorake was my student".

Hilda Rayappan, founder of Prajna Counseling Centre, is Olinda's student from the first batch 1967-69. Hilda who is a well-known name in the field of social

service in Mangalore says "Olinda has not only built institutions she served but has built a band of dedicated people. She is an inspiration to me and I always remain indebted to her because today whatever little I have been able to achieve I owe it to her".

In this age where greed has come to be accepted as normal it is gratifying to find people who find happiness in serving others. It is unfortunate that she was given the district Rajyotsava award in 2014 when she deserved it much earlier. While she has no unfulfilled dreams she wants to give a word of caution to the youngsters – "think of others and don't be under the impression that whatever little you do is small. Even smallest of the service has its own value".

- Florine Roche

विश्व कोंकणी केंद्र
मंगळूर, कर्नाटक

मानेस्त भास्कर कोग्गा कुडव

हांका तांणी आपण्यालें जीवितांत
बावले खेळ आनी नाटक रंगांत दिलेले देणे आनी त्या संबंधी
वावराचे खातीर २०१६ वरसाचो

बस्ती वामन शेणै

विश्व कोंकणी सेवा पुरस्कार

BASTI VAMAN SHENOY VISHWA KONKANI SEVA PURASKAR

भेटयता, आनी तांकां सनद पत्र व यादस्तिका
आनी एक लाख रुपयांचे नगद राशी दीवन सम्मान करता

शनिवारा, डिसेंबर ३, २०१६

कोंकणी भास आनी संस्कृती प्रतिष्ठान

KONKANI LANGUAGE AND CULTURAL FOUNDATION

WORLD KONKANI CENTRE, LOBO PRABHU NAGAR - KONKANI GAON, SHAKTI NAGAR, MANGALURU

बस्ती वामन शेणे
विश्व कोंकणी
सेवा पुरस्कार

BASTI VAMAN SHENOY VISHWA KONKANI SEVA PURASKAR

BHASKAR KOGGA KAMATH

FOR EXEMPLARY SERVICE
IN THE FIELD OF
PUPPETRY AND THEATRE

Bhaskar Kogga Kamath is a master puppeteer striving to safeguard and preserve the Dieing art form of Yakshagana Bombayata. He belongs to the wellknown Uppinakudru Family which since several generations has been preserving and propagating this artform under Sri Ganesha Yakshagana Gombeyata Mandali, Uppinakudru.

Bhaskar had an opportunity to pursue his career in Banking, but he chose the family tradition to follow and dedicated himself to the art at a very young age.

In his pursuit of propagating this traditional folk art form, Bhaskar has toured with his troupe various countries such as France, Belgium, Holland, Australia, Geneva, Germany, Greece, Athens, Pakistan, London, Japan, Switzerland, Singapore, Russia and performed in various international puppetry festivals across the world. He has toured length and breadth of India delivering Lectures and Demonstrations in educational institutions as a member of SPIC MACAY.

Bhaskar has authored several Books,

Souvenirs and Pamphlets for the promotion of the Puppetry. Among them The Story of Kogga Kamath Merionets, documents the history of Uppinakudru Kamath Gharana in preserving the Yakshagana Bombayata.

He has founded a trust in the name of Uppinakudru Sri Devanna Padmanabha Kamath Memorial Yakshagana Gombeyata Trust (regd.). and established "GOMBE MANE" (The Puppetry House and "Uppinakudru Yakshagana Puppet Academy" at Uppinakudru. He has also instituted annual award in the name of his grand father Kogga Devanna Kamath.

He served as the member of the Karnataka Janapada & Yakshagana Academy, Bangalore in 1999 and also as the Panel member of the fellowship selection committee under Ministry of Culture, Government of India in 2010.

Bhaskar Kamath has trained many students like Indian as well as foreign students in Yakshagana puppetry. He has conducted training course for students under "GURUKULA" system.

Many a philanthropists and corporates have rendered generous patronage to the efforts of Bhaskar Kogga Kamath, importantly Infosys Foundation led by Dr. Sudha Murthy.

Bhaskar has introduced various innovative techniques in puppetry and stage craft such as eye, mouth, lip movements, animal - bird puppets, light & shade, rods and strings etc. He also developed an unique presentation called Yoga by Puppets. He has introduced narrations in Konkani & Hindi for the respective audience. His special

puppets such as Hanumatha and Spider are drawing great appreciation from masters of the art.

He has been facilitated with many Government and Non Government Organisations for his contribution to Puppetry and Theatre. Prominent among them are, Presidents Award (1966); fellowship from Sangeeth Nataka Academy of New Delhi (1976); National Award (1980); Rajyotsava Award (1993); TULSI SANMAN of Madhya Pradesh Government (1995); State Award (2010).

बस्ती वामन शेणे
विश्व कोंकणी
सेवा पुरस्कार

BASTI VAMAN SHENOY VISHWA KONKANI SEVA PURASKAR

2014

डॉ. मीना चंदावरकार
DR. MEENA CHANDAVARKAR
FOR EXEMPLARY SERVICE
IN THE FIELD OF EDUCATION

एम. माधव पै
M. MADHAV PAI
FOR EXEMPLARY SERVICE
IN THE FIELD OF LANGUAGES

2015

मेडम ग्रेस पिंटो
MADAM GRACE PINTO
FOR EXEMPLARY SERVICE
IN THE FIELD OF EDUCATION

ह. शांताराम
H. SHANTARAM
FOR EXEMPLARY SERVICE
IN THE FIELD OF EDUCATION

विमला वी पै विश्व कोंकणी पुरस्कार

VIMALA V. PAI VISHWA KONKANI AWARDS

MEMBERS OF THE JURY

परीक्षक मंडळी

अड. उदय एल. भेंब्रे, गोंय
फा. मार्क वाल्डर, अलंगार, मूडबिद्री
गोकुळदास प्रभु, मंगळूर
पय्यनूर रमेश पै, कोच्ची
दो. किरण बुडकुले, गोंय

Adv. Uday L. Bhembre, Goa
Fr. Mark Walder, Alangar, Moodbidri
Gokuldas Prabhu, Mangaluru
Payyannur Ramesh Pai, Kochi
Dr. Kiran Budkuley, Goa

बस्ती वामन शेणे विश्व कोंकणी सेवा पुरस्कार

BASTI VAMAN SHENOY VISHWA KONKANI SEVA PURASKAR

MEMBERS OF THE JURY

परीक्षक मंडळी

श्री सि.डी. कामत
श्री प्रदीप पै
डो. किशोरी नायक
श्री टि.डी. पै
श्री अलेन पिरेरा

Shri C.D. Kamath
Shri Pradeep Pai
Dr. Kirshori Nayak
Shri T.D. Pai
Shri Allen Pereira

विमला वी पे विश्व कोंकणी साहित्य पुरस्कार

VIMALA V. PAI VISHWA KONKANI LITERARY AWARD

2010

2011

2012

2013

महाबळेश्वर सैल

दामोदर मावजो

पुंडलीक एन नायक

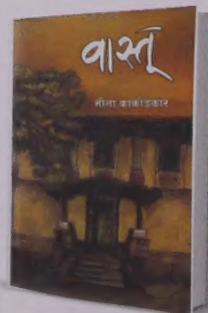

शीला कोळंबकार

2014

2015

एडिवन जे. एफ. डिसोजा

मीना काकोडकार

विमला वी पै विश्व कोंकणी जीवन सिद्धी सम्मान

VIMALA V. PAI VISHWA KONKANI LIFE TIME ACHIEVEMENT AWARD

2011

एन. पुरुषोत्तम मल्ल्या

2012

आड. उदय एल. भोरे

2013

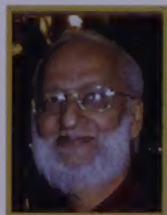
नागेश करमली

2014

बा. मार्क वाल्डर

2015

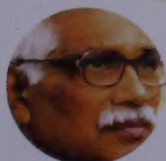

सुरेश गुंडू अमोणकार

विमला वी पै विश्व कोंकणी कविता कृती पुरस्कार

VIMALA V. PAI VISHWA KONKANI POETRY AWARD

2013

माधव बोरकार

2014

संजीव वेरेंकार

2015

एंड्रू एल. डिकुन्हा

कोंकणी भास आनी संस्कृती प्रतिष्ठान

KONKANI LANGUAGE AND CULTURAL FOUNDATION

WORLD KONKANI CENTRE, LOBO PRABHU NAGAR - KONKANI GAON,
SHAKTI NAGAR, MANGALURU - 575016, KARNATAKA

www.vishwakonkani.org